

Národní zpráva o průběhu a dopadu programu Mládež

2000 - 2006

ČESKÁ REPUBLIKA

Řešitelé: Mgr. Tibor Škrabský, externí hodnotitel

Bc. Jana Rejzková, Národní institut dětí a mládeže, výzkumné oddělení

Bc. Miroslav Bocan, Národní institut dětí a mládeže, výzkumné oddělení

Mgr. Markéta Adámková, externí hodnotitel

Závěrečná zpráva: Mgr. Tibor Škrabský, externí hodnotitel, HUMAN PRO

OBSAH

ABSTRAKT	3
ÚVOD	4
METODOLOGIE	6
POPIS VSTUPNÍCH A VÝSTUPNÍCH DAT	7
EFEKTIVITA ŘÍZENÍ A SPRÁVY FINANČÍ	10
DOPAD PROGRAMU	14
PROPAGACE PROGRAMU	18
KOMPLEMENTARITA PROGRAMU	19
PROSPĚŠNOST PROGRAMU	20
UDRŽITELNOST PROGRAMU	21
DOPORUČENÍ	22
PŘÍLOHA 1: VSTUPNÍ A VÝSTUPNÍ INDIKÁTORY	24
PŘÍLOHA 2: POPIS ÚČASTNÍKŮ FOCUS GROUPS	33
PŘÍLOHA 3: GRAFICKÁ PREZENTACE VYBRANÝCH FAKTORŮ	36
PŘÍLOHA 4: VYBRANÉ FAKTORY Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	38

I. ABSTRAKT

Evaluační program Mládež v České republice proběhla na základě dokumentů a směrnic Evropské komise. Byla založena na několika výzkumech vedených různými metodami, kterých se účastnili všichni hlavní aktéři programu (mladí lidé, mládežnické organizace, zaměstnanci národní agentury, regionální konzultanti), a také na podkladech, které poskytla národní agentura (závěrečné zprávy, statistiky, interní směrnice, smlouvy, zprávy z jednotlivých akcí apod.).

Obecně je program Mládež považován za velmi úspěšný. Má pozitivní dopad nejen na mladé lidi a jejich nově nabyté zkušenosti, ale také na mládežnickou politiku na regionální i národní úrovni a na širokou veřejnost. V letech 2000 - 2006 byl program Mládež největším podporovatelem projektů mezinárodní mládežnické mobility v České republice. Dobré jméno si vytvořil také mezi experty a institucemi, které se mládeží zabývají.

Jak ukazuje tato závěrečná zpráva, program velkou měrou přispěl k vytvoření nových mezinárodních partnerství a k posílení povědomí veřejnosti o mládežnické mobilitě a jejích dopadech. Národní agentuře se podařilo oslovit všechny relevantní příjemce programu, jeho efektivita je patrná mimo jiné i z porovnání administrativních nákladů a nákladů vynaložených na podpořené projekty, kdy druhá částka tu první významně převyšuje.

Finance určené na program v České republice se dostaly celkem ke 25 741 účastníkům v 1 843 podpořených projektech. Největším přínosem pro mladé lidi bylo poznání odlišných kultur, utváření evropanství a také motivace k aktivnímu občanství. Mládežnickým pracovníkům umožnil program prohloubit jejich schopnosti a získat nové zkušenosti, organizacím a skupinám zapojeným do programu se podařilo navázat nová partnerství s téměř všemi zeměmi programu.

Z výsledků hodnocení vyplývá, že dopad programu je dlouhodobý, zejména co se týče osobního rozvoje účastníků a zlepšení kvality práce českých mládežnických organizací, sdružení a skupin.

II. ÚVOD

Program Mládež byl schválen rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 1031/2000/EC z 13. dubna 2000. V letech 2000 - 2006 byl realizován ve více než třiceti evropských zemích (EU, ESVO a přistupujících zemích). Byl určen pro mladé lidi od 15 do 25 let a pro pracovníky s mládeží. Program podporoval zejména mezinárodní aktivity zaměřené na neformální a interkulturní vzdělávání, osobní a komunitní rozvoj, toleranci, komunikaci mezi mladými lidmi a boj proti negativním fenoménům jako jsou předsudky, rasismus a xenofobie. Byl otevřen všem mladým lidem, kteří jsou občany zemí do něj zapojených, a jeho hlavní prioritou bylo začlenění lidí s omezenými příležitostmi do společnosti.

Hlavní aktéři a jejich účast na hodnocení

Program Mládež byl v České republice řízen Českou národní agenturou Mládež (dále jen ČNA), která je součástí Národního institutu dětí a mládeže (NIDM). Úkolem zaměstnanců ČNA bylo v průběhu programu poskytovat jeho účastníkům informace, kontakty a konzultace, pořádat školící aktivity, semináře a konference zaměřené na obsahovou stránku programu.

Do evaluace programu byli zaměstnanci ČNA zapojeni formou hloubkových (bývalí a současní vedoucí pracovníci) i běžných (projektoví manažeři a zástupci jednotlivých akcí programu) rozhovorů. Zároveň se tito lidé podíleli na sběru kvantitativních dat a poskytovali technické zázemí pro jednotlivé hodnotící aktivity.

Na místní úrovni koordinují program regionální konzultanti. V letech 2003 - 2006 jich s ČNA spolupracovalo 14. Vzhledem k tomu, že regionální síť hraje velkou roli v dostupnosti programu, byli konzultanti zapojeni i do jeho evaluace, kdy formou rozhovorů hodnotili právě své působení v regionech.

Nedílnou součástí hodnocení programu byli samozřejmě i samotní mladí účastníci a mládežničtí pracovníci. Z výpovědí těchto lidí vychází zejména kvalitativní analýza popsaná v této zprávě.

Cíle evaluace

Evropská komise stanovila tyto cíle evaluace:

- Popsat vstupní (lidské a finanční zdroje, časový harmonogram) a výstupní data (projekty, účastníci, publikace, apod.) programu Mládež.
- Zhodnotit, do jaké míry dosáhl program Mládež svých základních a dlouhodobých cílů. Hodnocení se mělo týkat zejména dopadu programu na mladé lidi a organizace, které se ho účastnily přímo, ale také vlivu na místní komunity, politiky, legislativy a instituce, které jsou programem ovlivňovány nepřímo.
- Zhodnotit efektivitu řízení programu a správy financí.
- Zhodnotit dostupnost programu.
- Zhodnotit komplementaritu programu Mládež s ostatními programy a státní politikou.
- Zhodnotit prospěšnost a udržitelnost programu.

K výše uvedeným cílům navrženým Evropskou komisí byla přidána také témata specifická pro situaci v České republice:

- Podíl mladých lidí na realizaci projektů.
- Dopad existence regionální sítě na kvalitu a kvantitu projektů.
- Efektivita školících a podpůrných aktivit ČNA.
- Dopad programu na navazující aktivity jednotlivých organizací a neformálních skupin.

III. METODOLOGIE

Vzhledem k navrženým cílům evaluace jsme se při hodnocení rozhodli použít kvalitativní i kvantitativní výzkumné metody:

- rozhovory
- dotazníkové šetření
- focus groups (skupinové diskuse)
- obsahová analýza dostupných dokumentů vztahujících se k projektům podpořeným ČNA Mládež

Fáze hodnocení

Vzhledem k velkému rozsahu zkoumané problematiky bylo nutné šetření rozdělit do čtyř fází:

1. Focus groups

V rámci evaluace se uskutečnilo 7 focus groups, kterých se zúčastnilo celkem 52 účastníků a organizátorů jednotlivých projektů programu. Skupinové diskuse byly zaměřeny na čtyři hlavní oblasti: dopad programu na mladé lidi a organizace; dostupnost programu; zapojení mladých lidí do projektů; aktivity a význam ČNA. Přehled účastníků focus groups je popsán v Příloze 1.

2. Dotazníkové šetření

Dotazník byl určen pro mladé lidi a organizace, které se programu přímo zúčastnily. Obsahoval otázky zaměřené na osobní zkušenost s přípravou a realizací projektů a jejich hodnocení, dále na dopad projektů na osobní a profesionální rozvoj účastníků, na problémy, se kterými se mladí lidé během projektů setkali, a na práci regionálních konzultantů a ČNA. Celkem se nám podařilo získat 41 dotazníků od respondentů, kteří svými aktivitami pokryly všechny akce programu Mládež.

3. Analýza dokumentů

Předmětem analýzy byly výroční zprávy, které ČNA podala na Evropskou komisi v letech 2000 - 2006. Cílem této analýzy bylo zjistit, jak se zlepšily nejrůznější aktivity agentury, a také shrnout existující statistické údaje.

4. Rozhovory

Rozhovory byly vedeny s řídicími pracovníky ČNA a jejich cílem bylo zjistit, jak program Mládež v České republice funguje, jak jsou naplňovány jeho cíle v každodenním životě mladých lidí a jaká jsou hlavní pozitiva a negativa při jeho realizaci.

Výzkumný vzorek tvořili:

- ◆ vedoucí ČNA (1 za léta 2002-2006, 1 za rok 2006)
- ◆ 7 zaměstnanců ČNA, kteří se podíleli na řízení programu Mládež
- ◆ 9 regionálních konzultantů
- ◆ 93 mladých lidí, účastníků programu Mládež
- ◆ závěrečné zprávy z let 2000 – 2006

Při vytváření výzkumného vzorku jsme se nesetkali s žádnými zásadními problémy. Menší potíže byly pouze s účastí mladých lidí na některých focus groups a regionálními konzultanty, které bylo těžké motivovat k vyplnění dotazníků. I přes tyto problémy se nám od všech respondentů podařilo získat zajímavé názory a hodnocení.

IV. POPIS VSTUPNÍCH A VÝSTUPNÍCH DAT

Do programu Mládež se Česká republika zapojila v roce 2000. Od té doby až do konce roku 2006 se ho zúčastnilo 25 741 lidí, z toho 11 328 českých občanů. Nejvíce lidí se zapojilo do akce 1.1 a akce 3.1. Akce 2 se zúčastnilo 649 dobrovolníků (vyslaných i hoštěných), iniciativ mládeže 5 362 mladých lidí a do aktivit v rámci akce 5 se zapojilo 2 666 mládežnických pracovníků. (viz Graf 1 v Příloze 3) Dobrých výsledků se podařilo dosáhnout i vzhledem k rovné účasti žen a mužů v programu. (viz Příloha 1) Nejvíce žen se zúčastnilo akce 2 (60%), nejméně pak akce 1 (50,7%).

Celkově bylo na projekty v České republice určeno 11 689 445 EUR. Z této částky bylo využito 9 599 000 EUR, což představuje 82,1%. Dosažení této částky považujeme za úspěch a to zejména proto, že se jí podařilo rozdělit i přes problémy, se kterými se ČNA potýkala během prvního roku fungování programu v České republice a které se týkaly pozdního obdržení financí a zahájení Evropské dobrovolné služby. Ačkoliv byla pro akci 2 již od počátku uvolněna velká finanční částka, podpořeno zde bylo jen několik projektů (8

projektů v roce 2000 oproti 176 projektům v roce 2006). To bylo dáno zejména nízkým počtem hostitelských projektů a obecně nízkou popularitou a propagací akce.

Celkově přijala ČNA 2 886 projektových žádostí (včetně Přeshraniční spolupráce). Z tohoto počtu bylo podpořeno 1 843 žádostí (viz Graf 4 v Příloze 3), takže celková úspěšnost činí 63,9%. V porovnání s ostatními programy v České republice je tak průměrná úspěšnost programu Mládež vyšší. Míra úspěšnosti se však během let trvání programu lišila. Zatímco v roce 2000 dosahovala 76,9%, v roce 2004 spadla pouze na 56,4%, aby se o dva roky později mohla opět vyšplhat na 77,2%. Tyto změny byly způsobeny dvěma faktory. Díky vzrůstající popularitě a zlepšení propagace programu, neustále stoupal počet podaných žádostí. Finance na podpořené projekty však byly omezené, a tak nebylo možné uspokojit tolik žadatelů. Situace se změnila po roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU a kdy její rozpočet na program Mládež byl výrazně navýšen.

I přesto, že se do programu hlásí stále více projektů, se počet těch podpořených i nadále zvyšuje. Větší konkurence navíc motivuje žadatele k vyšší kvalitě jejich projektů.

Poměrně velký počet žádostí byl podán také do akce 3.1 - Inicativ mládeže. Pracovníci ČNA včetně vedoucích uvádějí dva možné důvody, proč se tak stalo. Prvním z nich je jazyková bariéra, která brání mládežnickým pracovníkům se účastnit projektů s mezinárodním partnerem. Druhým důvodem je relativně malá podpora místních projektů ze strany státu a místních úřadů. Většina (54,7%) z těchto projektů však byla zamítnuta z toho důvodu, že jim chyběl evropský rozměr, případně proto, že se zaměřovaly na běžný chod mládežnických organizací.

Zajímavé je rozdělení akcí podle typů organizací a účastníků, kteří se do nich hlásí. Zjistili jsme, že do akce 1 se zapojily především místní mládežnické organizace a sdružení, do akce 2 nevládní neziskové organizace, do akce 3 neformální skupiny mladých lidí a do akce 5 mládežnické organizace na všech úrovních, lokální, regionální, národní i mezinárodní. Toto rozdělení dokazuje, že se ČNA úspěšně daří v programu pokrýt všechny typy organizací a skupin. Ukázalo se, že prioritou v akci 3.1 se stala neorganizovaná mládež ze znevýhodněných prostředí, kdy byla snaha tyto lidi motivovat k tomu, aby se sami do programu zapojili. Tato strategie se odrazila nejen v programu samotném, ale i v aktivitách, které na jednotlivé projekty navázaly. Mladí účastníci projektů se začali více zajímat o dění ve svém blízkém okolí a některé z nich program inspiroval k založení vlastní neziskové organizace.

Předmětem hodnocení byla i témata projektů. Projekty zapojené do akce 1 byly zaměřeny především na evropské občanství, mládežnické politiky a informace o mládeži. Tento fakt ukazuje, že mladí lidé mají blízký vztah k tématům týkajícím se vývoje mládežnické politiky v České republice, což je důležité pro jejich budoucí práci. Projekty akce 2 se zabývaly hlavně problematikou životního prostředí, zdraví a informacemi o mládeži. Aktivity zapojené do akce 3 se dotýkaly témat sociální inkluze, znevýhodnění a místního rozvoje a projekty podpořené v rámci akce 5 se zaměřovaly zejména na evropanství, informace o mládeži, problematiku rasismu a xenofobie. Je vidět, že škála témat jednotlivých projektů je opravdu velmi široká a zajímavá. Většina ze zmíněných témat navíc koresponduje s prioritami evropské politiky, a stejně tak s prioritami ustanovenými na národní úrovni.

ČNA dlouhodobě a systematicky pracuje na začlenění mladých lidí se znevýhodněním do programu. Za pozitivní výsledek její vlastní strategie inkluze může být považován i fakt, že 19% z celkového počtu účastníků programu Mládež tvořili právě mladí lidé s omezenými příležitostmi. Toto číslo odpovídá také počtu uvedenému v dotaznících, kde 20,5% respondentů prohlásilo, že jejich projekt zahrnoval lidi s handicapem. Strategie inkluze vychází z cílů stanovených ČNA, ale i z práce regionálních konzultantů, kteří pro tuto cílovou skupinu pořádají nejrůznější semináře a školení. 76% všech aktivit TCP agentury bylo zaměřeno právě na témata spojená se začleněním lidí s omezenými příležitostmi.

Co se týče regionálního rozložení projektů, zde se stále ještě nedá mluvit o rovnováze. Nejvíce projektů je pořádáno v Praze, nejméně pak v Karlovarském kraji. Je patrné, že v tomto ohledu čeká ČNA do budoucna ještě hodně práce.

Podíváme-li se na oblíbenost partnerských zemí v mezinárodních projektech, vidíme, že nejvíce lidí navštívilo Slovensko, Německo, Itálii, Polsko a Řecko. Projektů, které se konaly v České republice, se naopak zúčastnilo nejvíce Němců (16%), Slováků (14%), Poláků (11%), Italů (5%) a Rakušanů (5%). Je patrné, že nejčastěji organizace spolupracují se sousedními státy. To je způsobeno zejména blízkostí jazyků (v případě Slovenska či Polska), případně dlouhodobou úzkou spoluprací vytvořenou mimo program Mládež (Německo).

V. EFEKTIVITA ŘÍZENÍ A SPRÁVY FINANČÍ

ČNA spolupracuje na řízení programu Mládež s regionálními konzultanty, kteří jsou do něj zapojeni od roku 2003. Úkolem ČNA je poskytovat informace, kontakty a konzultace, organizovat školicí aktivity, semináře a konference zaměřené na obsahovou stránku programu.

Už od počátku existence programu v České republice, byl za každou z jeho akcí zodpovědný vždy nejméně jeden projektový manažer, jehož úkolem bylo zároveň organizování školicích aktivit v rámci dané akce programu. Na řízení programu se tak celkem podílelo 12 projektových manažerů zaměstnaných na plný úvazek a 14 regionálních konzultantů.

Finanční částka určená na provozní náklady ČNA dosáhla za sedm let programu 1 677 190 EUR. Na podpořené projekty bylo přitom vydáno celkem 9 599 000 EUR. Z porovnání těchto dvou částek je patrná velká efektivita využití finančních prostředků. Pokud se podíváme na celkovou částku investovanou do programu v České republice (11 276 190 EUR), pak administrativní náklady (bez školení a aktivit na podporu spolupráce) tvoří pouze 14,9%, což považujeme za velmi nízké číslo. (viz Graf 2 v Příloze 3)

Kompetence zaměstnanců Národní agentury

Požadavky na zaměstnance agentury a jejich kompetence se v průběhu programu měnily, zejména následkem změny ve vedení agentury v roce 2003. Podle nových podmínek, platných od roku 2003, museli mít například všichni projektoví manažeři úplné vysokoškolské vzdělání, dále byla požadována aktivní znalost angličtiny, případně dalších cizích jazyků, které jsou nezbytné pro komunikaci se zahraničními partnery. Zaměstnanci ČNA měli být komunikativní, schopní vést různé školicí aktivity a semináře a v neposlední řadě flexibilní, zejména co se týče komunikace na různých úrovních (se státními úředníky, zaměstnanci zahraničních agentur, experty, mládežníky, apod.)

Hlavní náplní práce ČNA je poradenství a pomoc účastníkům programu Mládež. Od jejich zaměstnanců se očekává, že znají program do takové míry, aby byli schopni zodpovědět nejrůznější otázky a zahrnout je do širšího kontextu. Aby naplňovali filozofii programu,

musí být zaměstnanci otevření k odlišným kulturám a názorům, flexibilní, schopní pracovat s mladými lidmi i se zahraničními kolegy.

Organizace a spolupráce v rámci Národní agentury a regionální sítě

V letech 2002 - 2003 probíhaly v agentuře strukturální a personální změny. Většina bývalých zaměstnanců musela být nahrazena novými a na dobu šesti měsíců byl jmenován prozatímní ředitel agentury. Po jeho odchodu byl v rámci výběrového řízení zvolen nový vedoucí, který se zaměřil především na vybudování profesionálního týmu, posílení transparentnosti programu a prohloubení spolupráce s ostatními Národními agenturami, zejména ze zemí Visegrádské čtyřky. Příkladem této mezinárodní spolupráce mohou být aktivity realizované v rámci Plánu školení a spolupráce, které do roku 2003 neprobíhaly v Česku vůbec, zatímco nyní se jich koná 5 - 6 do roka.

V ČNA panuje demokratický styl řízení, vedení je otevřené k novým nápadům a impulsům ze strany svých podřízených. Zaměstnanci se mají možnost účastnit výjezdních meetingů, kde mohou hodnotit svoje úspěchy a neúspěchy, cíle a výsledky své práce. Co však zaměstnancům ČNA chybí, je zpětná vazba od svých nadřízených. Ta by pro ně mohla být velmi přínosná, ať už z osobního či profesionálního hlediska.

Vzájemnou spolupráci hodnotí zaměstnanci ČNA kladně. Vzhledem k velkému množství nových informací týkajících se jednotlivých akcí ale přesto považují za nutné zlepšit komunikaci a výměnu informací uvnitř agentury. Zaměstnanci dále uvedli, že si během působení v ČNA prohloubili své schopnosti a získali nové zkušenosti. Největším přínosem pro ně byla práce zaměřená na konkrétní cílové skupiny, práce s veřejností a posílení schopnosti vést školící aktivity. Jako pozitivní vidí také možnost pracovat v multikulturním prostředí.

Spolupráce s regionálními konzultanty probíhala více méně bez problémů. Vůbec existence regionální sítě byla hodnocena kladně jak ze strany ČNA, tak ze strany účastníků programu. Výhodou regionálních konzultantů je fakt, že znají dobře podmínky a prostředí svého regionu a k účastníkům programu mají blíže. Díky tomu mohou ČNA zprostředkovávat mnoho praktických informací o potřebách a prioritách účastníků a také o tom, jak nejlépe program přizpůsobit, aby byl pro mladé lidi atraktivní. Podle samotných účastníků je program díky regionálním konzultantům dostupný pro všechny

mladé lidi v České republice, včetně těch, kteří bydlí v méně dostupných oblastech. Oceňují zejména fakt, že nemusí kvůli jednotlivým informacím jezdit až do Prahy.

Ačkoliv jsou regionální konzultanti zaměstnáni v ČNA pouze na částečný úvazek (díky tomu, že všichni pracují ještě v jiných mládežnických institucích), občas mají pocit, že jsou ze strany ČNA úkolováni tak, jako kdyby byli plnými zaměstnanci agentury. Konzultanti tedy navrhují, aby byl jejich zaměstnanecký poměr změněn na plný pracovní úvazek, případně aby množství jejich práce odpovídalo úvazku částečnému, tzn. aby nebyli zbytečně přetěžováni. Jedině tak budou moci vykonávat efektivní a kvalitní práci.

Práce ČNA a regionálních konzultantů s cílovou skupinou

Práci ČNA hodnotili také zástupci mládežnických organizací a mladí lidé. Celkově vnímají účastníci programu agenturu pozitivně. Na škále 1 - 5 (nejlepší - nejhorší) se hodnocení jednotlivých aktivit ČNA pohybovalo mezi známkami 1,3 - 1,8. Nejlépe (1,3) byla hodnocena *Spolehlivost informací a profesionální přístup zaměstnanců ČNA*, relativně nejhůře (1,8) pak dopadla *Efektivní pomoc během realizace projektů*. (Celkové hodnocení viz Příloha 4, Tabulka 3)

Účastníci focus groups považují komunikaci se zaměstnanci ČNA za velmi flexibilní a užitečnou, oceňují také fakt, že jim agentura ochotně pomohla řešit problémy vzniklé až při realizaci projektů. Tato pomoc se netýkala pouze legislativních otázek, ale také například problémů s nevhodným chováním účastníků, pojištěním apod. Účastníci hodnotili kladně také pomoc agentury při psaní závěrečných zpráv a vyúčtování.

Z výsledků dotazníkového šetření i skupinových diskusí je také patrná spokojenost účastníků programu s prací regionálních konzultantů. Na škále 1 - 5 (nejlepší - nejhorší) byly aktivity konzultantů hodnoceny známkami 1,4 - 2,0. Nejlépe hodnocené aktivity byly *Efektivní pomoc při psaní žádosti*, *Spolehlivost informací* a *Rychlá možnost komunikace*. Relativně nejhůře byl hodnocen *Standard školících aktivit*. (Celkové hodnocení viz Příloha 4, Tabulka 3) Respondenti však také uváděli, že by bylo dobré síť regionálních konzultantů rozšířit a zároveň by přivítali, kdyby tito lidé byli zaměstnáni v ČNA na plný úvazek. Další problém vidí respondenti v nedostatečné propagaci konzultantů, kdy mnoho účastníků o jejich existenci vůbec neví. Podle dotazovaných jsou konzultanti nejužitečnější pro neformální skupiny a lidi z malých měst a obcí. I přes některé výtky

k práci konzultantů, se ale všichni respondenti shodují, že regionální síť je pro fungování programu nezbytná.

Co se týče řízení programu, většina námi oslovených respondentů upřednostňuje mikroprojektový systém, tj. přístup podporující jednotlivé krátkodobější projekty, oproti makroprojektovému systému, kdy si organizace mohou žádat v rámci jednoho všeobecného projektu na více aktivit (např. všechny plánované výměny v běžném roce dohromady). Mikroprojektový systém je považován za velmi flexibilní a transparentní. Podle 90% všech dotázaných by měl být tento systém začleněn i do budoucích programů Generálního ředitelství Vzdělávání a kultura.

Respondenti vyjádřili také pozitivní postoj k systému pevných a paušálních částek, který není jinak v České republice příliš využíván. Ačkoliv se mládežnickí pracovníci shodli, že příprava finančních kalkulací byla nejtěžší částí projektu (26% dotázaných), považují tento systém za příjemný, spravedlivý a progresivní. Celkově dodává tento systém programu „mladou tvář“ a pomáhá udržet jeho popularitu.

55% účastníků uvedlo, že doba mezi podáním žádosti a obdržení první platby je přiměřená, 11% si naopak myslí, že je příliš dlouhá. 16% dotázaných není spokojeno s proplácením poslední části peněz až po odevzdání závěrečné zprávy.

43% respondentů, kteří se účastnili dotazníkového šetření, prohlásilo, že by uvítali možnost podávat žádost elektronicky. Na otázku, zda by byl pro účastníky problém podávat žádost pouze jejím umístěním na web, odpovědělo celých 93%, že ne.

Spolupráce s Evropskou komisí

Spolupráce ČNA s Evropskou komisí byla ze strany zaměstnanců i řízení agentury zhodnocena pozitivně. Podle jejich názoru je komunikace s EK efektivní a produktivní.

Potíže se objevily v souvislosti s funkčností a užitečností databáze YouthLink. Podle zaměstnanců ČNA představuje největší problém této databáze Modul zpráv, který neposkytuje informace o některých datech požadovaných Evropskou komisí, např. o počtech účastníků s omezenými příležitostmi a typech jejich handicapů. Zaměstnanci se také shodují, že databáze YouthLink není vhodná ani pro finanční management projektů,

vzhledem k tomu, že zde není možné sledovat změny, které se jednotlivých projektů týkají.

Správa financí

Hodnocení správy financí můžeme rozdělit do dvou etap, před rokem 2003 a po něm, kdy se změnilo vedení agentury. V letech 2000 - 2003 byl rozpočet řízen jednak ze strany ČNA, jednak ze strany Institutu dětí a mládeže (IDM). Pro schválení platebních transakcí nebyl v té době potřeba podpis ředitele ČNA, což vedlo k menší transparentnosti plateb, i když při auditu nebylo prokázáno žádné pochybení.

Nové vedení NIDM (původní název IDM) a ČNA zřídilo současný systém správy financí. Agentura zaměstnala finančního manažera na plný úvazek, který se staral o všechny platební transakce spojené s provozními náklady i samotnými projekty. Nový systém umožňuje utracené peníze průběžně kontrolovat a tato kontrola probíhá jak ze strany ČNA, tak NIDM.

VI. DOPAD PROGRAMU

Dopad na mladé lidi

V této části jsme se zaměřovali zejména na to, do jaké míry se mladí lidé do programu zapojili a jaký dopad měla účast v projektech na jejich osobní život. Dále jsme zjišťovali, jaký význam má program Mládež pro zaměstnance ČNA. Analýza je založena na výpovědích účastníků focus groups a dotazníkového šetření a také na názorech organizátorů programu.

Výsledky ukazují, že projekty byly pro mladé lidi velmi přínosné. Za největší pozitiva účastníci považují vznik nových přátelství (77% respondentů z těch, kteří na otázku odpověděli), poznání jiných kultur a zemí (64%) a učení se cizím jazykům (43%). Jako negativní zážitky naopak uvádějí fakt, že jejich zahraniční partneři nebrali projekty tak vážně jako oni (69%) a problémy vycházející z odlišnosti kultur (21%). Je ovšem nutné dodat, že 40% všech dotázaných se během projektu s žádným problémem nesetkalo. (Přehled viz Tabulka 6,7, Příloha 4)

Účastníci skupinových diskusí považují za největší přínos programu Mládež učení se větší toleranci. Díky zkušenostem, které během projektů získali, jsou nyní otevřenější vůči

jiným kulturám i cizincům žijícím v České republice. Pro ilustraci uvádíme několik citací, které během focus groups zazněly:

„Já si myslím, že [projekt] je neuvěřitelně vysoká škola naslouchání a poslouchání se.“

„Rozvoj všech stránek osobnosti. Tolerance, zlepšení komunikace, schopnost se vyjádřit, překonání předsudků, zvláště vůči „nepopulárním“ národnostem, a poznání mentalit jiných národností, umění se překonat.“

„Všichni mladí z obce se do projektu zapojili, pokračují v tom sami, takže se je vyplatilo „nakopnout“.“

Mládežničtí pracovníci považují za velmi důležité kontakty, které v rámci projektů získali. Pro mladé lidi jsou podstatné zkušenosti s administrativní a legislativní stránkou projektů, ale také poznání životního stylu, kultury a tradic zemí, které navštívili.

Můžeme tedy říci, že účast na projektech ani tak neovlivnila životní styl mladých lidí, jako, a to je podstatné, jejich pohled na lidi z jiných zemí i jejich okolí. Účastníci pochopili, že zapojit se do projektu nemusí nutně znamenat jen cestovat do zahraničí, i když právě zahraniční cesta mohla být první motivací pro účast v programu. I přes počáteční obavy z průběhu projektu, byli nakonec všichni respondenti rádi, že se programu zúčastnili.

Jako pozitivní vidíme také fakt, že mladí lidé získali v průběhu projektů větší zkušenosti s jejich řízením.

Názory regionálních konzultantů na to, jak program pomáhá měnit postoje k odlišným kulturám, se liší. 20% z nich soudí, že dopad projektů na mladé lidi lze posoudit jen z dlouhodobé perspektivy, což je často ztíženo ztrátou kontaktů na bývalé účastníky programu. Tito konzultanti také uvádějí, že spíše než o „změnu postojů“ k jiným kulturám se jedná o „získání většího množství informací o těchto kulturách“, což je ale dobrý základ právě pro budoucí změnu přístupu. 50% konzultantů je přesvědčeno, že dopad programu lze pozorovat ihned a to zejména u těch účastníků, kteří se zapojili do více aktivit či dlouhodobějších projektů. Podle těchto respondentů je změna v chování mladých lidí, komunikativnosti a otevřenosti k jiným kulturám často viditelná na první pohled.

Za nezbytné pro úspěšný průběh projektu považuje aktivní zapojení mladých lidí 70,1% respondentů. O důležitosti aktivní účasti mládežnických pracovníků je přesvědčeno pouze 67,6% dotázaných. Zapojení mladých lidí do programu tedy hodnotíme celkově kladně.

Dopad na mládežnické pracovníky, organizace, skupiny a místní komunity

Hodnocení programu ukázalo, že mládežnickí pracovníci jsou spokojeni s úrovní školicích aktivit ČNA i regionálních konzultantů. Školení využívají zejména pro zkvalitnění přípravy svých projektů. Před podáním žádosti se některého ze školení, seminářů či konzultací zúčastnilo téměř 61% respondentů.

Pracovníci s mládeží vidí jako největší pozitivum programu skutečnost, že mohou mladé lidi vést k větší aktivitě (50% respondentů). Kladně hodnotí i posílení mezikulturní a mezilidské tolerance. Osobně je pro tyto pracovníky největším přínosem získání nových zkušeností s neformálním vzděláváním a s prací s mládeží (49% respondentů).

Velký přínos měl program také pro jednotlivé organizace. Více než 70% respondentů totiž uvedlo, že jejich organizaci pomohla účast v projektu nastartovat nové aktivity. Více než 31% dotázaných také prohlásilo, že se jim během projektu podařilo získat nové zaměstnance či spolupracovníky. (Viz Tabulka 8, Příloha 4)

Většina organizací, které se již jednou programu Mládež zúčastnily, chce pod jeho hlavičkou pokračovat i nadále. Například 62% respondentů zapojených do akce 1 si už naplánovalo nový projekt ve stejné akci, 42% těchto lidí pak plánuje podat žádost i v akci jiné.

Při hodnocení jsme se zabývali také oblastmi programu, ve kterých vznikaly nějaké problémy. Během přípravné fáze projektů dělala účastníkům největší potíže finanční kalkulace (28% respondentů, kteří na otázku odpověděli), následovalo plánování jednotlivých aktivit (20%) a psaní žádosti (17%). (Viz tabulka 4, Příloha 4) Největším problémem při realizaci projektu bylo vyúčtování nutné pro závěrečnou zprávu (16% respondentů). 40% lidí se ale v průběhu projektu s žádným problémem nesetkalo. (Viz Tabulka 5, příloha 4)

87,5% účastníků dotazníkového šetření uvedlo, že jejich projekt měl významný, nebo spíše pozitivní dopad na místní komunitu. Tento vliv je patrný zejména u dlouhodobých

projektů jako jsou EDS a iniciativy mládeže. Regionální konzultanti uvádějí, že v místech, kde se nějaké projekty konaly, je patrná větší ochota s mladými lidmi a organizacemi do budoucna spolupracovat. Jednotliví zastupitelé považují mezinárodní projekty konané v jejich obcích za velmi přínosné, tento názor však převažuje spíše v menších lokalitách.

Pět z devíti oslovených konzultantů se shodlo na tom, že i malé vesnice a odlehlé obce mají o programu dostatek informací a vnímají ho velmi pozitivně. Pro udržení této situace by měl být zachován mikroprojektový systém, který podporuje právě menší projekty a lokální aktivity, jež mají velmi pozitivní dopad na místní komunity. Konzultanti navíc uvádějí, že mnoho mladých lidí z menších obcí, kteří se zúčastnili nějakého školení, si později sami podali projektovou žádost, případně se zapojili do EDS.

Průzkum také ukázal, že mnoho organizací zapojených do výměn mládeže, EDS a iniciativ mládeže spolupracuje v průběhu projektu s místními starosty a dalšími zastupiteli. V mnoha případech tak měli mladí lidé možnost se během projektu setkat se svými volenými zástupci, což by se jinak zřejmě nestalo.

Dopady na politiku, legislativu a instituce

Program Mládež je už od roku 2000 největším podporovatelem mezinárodních projektů mládeže v České republice. Zajímavé je přitom sledovat nárůst místních a regionálních aktivit, které pod vlivem programu vznikly.

Program se významně odrazil v politikách zaměřených na mládež, které jsou utvářeny v rámci jednotlivých krajů. Zde je třeba připomenout, že práce s mládeží je decentralizovanou oblastí národní politiky a každý ze čtrnácti krajů České republiky si utváří její vlastní koncept.

Nové iniciativy a projekty spojené s mládežnickou prací vznikají zejména v těch regionech, kde dobře fungují regionální konzultanti nebo tam, kde jsou místní úřady více nakloněné novým aktivitám. Jako příklad uvedme kraj Vysočina, kde krajský úřad poskytuje účastníkům programu spolufinancování jejich projektů, které byly v programu Mládež podpořeny. Tato strategie pomohla zvýšit počet projektů ve všech akcích programu a navíc ukázala mladým lidem, že místním zastupitelům nejsou jejich aktivity lhostejné. V posledních letech převzalo tento přístup i několik dalších krajů, např. Moravskoslezský a Olomoucký, kde je však zatím možné spolufinancovat pouze projekty zapojené do akce 1.1. Tam, kde se tato strategie nepodařila uplatnit na krajské úrovni, je snaha zavést ji alespoň na úrovni místní (např. město Vlašim).

(Politickými otázkami a legislativou se zabývá také VIII. část zprávy.)

VII. PROPAGACE PROGRAMU

Aby se stal program Mládež opravdu aktivním a využívaným, bylo nejdříve nutné ho mezi mladými lidmi zpropagovat, přesvědčit je o tom, že podporuje jejich aktivity, je otevřený všem novým podnětům a není zatížený složitou administrativou.

V letech 2000 - 2003 agentura šířila informace o programu zejména prostřednictvím informačních materiálů, brožur a konzultací jednotlivých projektů. Do regionů se informace ale dostaly jen málo. Právě proto se po roce 2003 nové vedení agentury zaměřilo na vytvoření regionální sítě. Propagace od té doby probíhá o něco intenzivněji, nejčastěji prostřednictvím poutavých informačních letáků a brožur, které obsahují základní kontakty a informace pro potenciální žadatele programu.

Právě hodnocení publikací a letáků vydaných ČNA bylo jednou ze součástí dotazníkového šetření. Průměrná známka na škále 1 - 5 (užitečné - neužitečné) byla 1,8, což dokazuje, že publikace jsou celkově užitečné a důležité pro chod programu. Na stejné škále hodnotili respondenti i zajímavost a užitečnost informačních aktivit ČNA. Zde jsou výsledné známky 1,8 a 1,7.

Efektivní metodou šíření informací o jednotlivých akcích a projektech programu jsou také školení a semináře, které agentura pořádá ve větší míře až od roku 2003. Cílem těchto seminářů, které jsou většinou vedeny interaktivní formou, je motivovat účastníky k tomu, aby šířili informace o programu mezi svými vrstevníky i dalšími lidmi. Tato metoda se ukázala být velmi účinná, což dokazuje také fakt, že mnoho účastníků se poprvé o programu Mládež dozvědělo právě touto cestou.

Aby se agentura co nejvíce přiblížila mladým lidem, začala své aktivity propagovat i prostřednictvím internetu a pravidelných el. newsletterů. V regionech je program šířen hlavně místním tiskem, rozhlasem, televizí a dalšími celoplošnými médii. K další propagaci na celostátní, regionální i místní úrovni využila agentura velké kampaně jako byl Evropský týden mládeže a dále různé konference, vzdělávací veletrhy a další podobné akce.

Konzultace projektů

Před podáním žádosti měly organizace i mladí lidé možnost konzultovat své projekty s regionálními konzultanty, nebo přímo s agenturou. Konzultace se nejčastěji týkaly problémů s vyplněním žádosti či otázek spojených s obsahovou stránkou projektu. Zájemci byli také zváni na semináře zaměřené na celkový koncept, filozofii a priority programu a také na školení zacílená na psaní žádosti a realizaci projektů. Díky seminářům se informace dostaly k těm lidem, kteří je opravdu potřebovali a vyhledávali a navíc jejich pořádání významně zjednodušilo práci zaměstnancům agentury.

Konzultace probíhaly jednorázově i dlouhodobě, kdy byl s agenturou konzultován celý projekt, od příprav až po napsání závěrečné zprávy. Úlohou konzultantů bylo rychle poskytovat informace a podporovat účastníky v jejich nápadech. V regionech tuto roli zastoupili regionální konzultanti.

Důležitou roli v komunikaci agentury s mladými lidmi hraje internet. Podle regionálních konzultantů jsou ohlasy mladých lidí na informativnost a vzhled webových stránek pozitivní.

Celkově hodnotí respondenti poradenské služby agentury kladně, oceňují především to, že jsou přizpůsobené specifickým potřebám jednotlivých žadatelů.

VIII. KOMPLEMENTARITA PROGRAMU

Úspěšný průběh programu v České republice (11 328 českých účastníků zapojených do projektů v letech 2000 - 2006) a jeho popularita mezi mladými lidmi mají dopad také na státní politiku, vezmeme-li v úvahu, že mobilita mládeže je jednou z jejích diskutovaných oblastí. Fungování programu dokazuje důležitost práce s mládeží, která má velký vliv na společenské uplatnění jedince v multikulturní společnosti.

Mezi hlavní oblasti státní politiky zaměřené na děti a mládež, které se program Mládež snaží ovlivnit, patří:

1. Odstranění předsudků a stereotypů vůči jiným kulturám, národnostem, rasám a lidem z odlišného sociálního prostředí
2. Posílení práce s mládeží na místní úrovni (na vesnicích a malých městech)
3. Rozšíření povědomí o dobrovolné práci a dobrovolné službě

Česká republika má několik bilaterálních smluv týkajících se projektů mobility mládeže. Tyto smlouvy byly uzavřeny například se Slovenskem či Francií, největší finanční částka je však určena na spolupráci s Německem, kterou spravuje Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže Tandem. Podle řídicích pracovníků ČNA jsou aktivity v rámci bilaterálních smluv komplementární s filozofií programu Mládež. Koordinační centrum Tandem je navíc jedním z regionálních center programu Mládež, což zaručuje vzájemnou podporu obou programů.

Zaměstnanci ČNA jsou členy několika pracovních skupin spojených s různými oblastmi práce s mládeží a státní politiky. ČNA organizuje například Konferenci o neformálním vzdělávání, diskuse zaměřené na dobrovolnictví a je také členem přípravného výboru kampaně „Každý jsme jiný, všichni rovnoprávní“.

Díky Evropské dobrovolné službě, se kterou přišel právě program Mládež, se podařilo na státní úrovni ovlivnit legislativu týkající se dobrovolnictví. Zákon o dobrovolnictví byl Parlamentem ČR přijat v dubnu roku 2002.

Co se týče boje proti rasismu a xenofobii, program se ve svých projektech snaží konfrontovat mladé lidi s jejich vlastními předsudky a stereotypy a těmto negativním jevům tak předcházet. Do programu nicméně stále ještě není zapojeno dostatečné množství projektů, které by téma boje proti rasismu a xenofobie akcentovaly.

IX. PROSPĚŠNOST PROGRAMU

Jedním z hlavních cílů celého hodnocení bylo zjistit, zda program probíhá podle požadavků a potřeb, které byly stanoveny na národní i celoevropské úrovni.

Program Mládež v České republice se snaží o to, aby se do něj zapojené projekty netýkaly pouze místních problémů, ale reflektovaly také témata, která mají prioritu

v Evropě. To se v poslední době daří, což zaměstnanci přisuzují hlavně zvýšení konkurence mezi jednotlivými podávanými projekty a tím jejich celkovému zkvalitnění. Evropský rozměr se odráží i v nejčastěji volených tématech českých projektů (viz IV. část zprávy), která navíc pěkně korelují s typy organizací, jež tyto projekty nejčastěji realizují. Uvedme dva příklady: akce 2 - NNO - Životní prostředí a zdraví a akce 3 - neformální skupiny - Sociální inkluze a místní rozvoj.

Na základě Lisabonské úmluvy, jejímž cílem je rozvoj lidského kapitálu a zajištění zaměstnatelnosti mladých lidí v zahraničí, se ČNA snaží ve svých projektech (zejména v rámci akce 2) co nejvíce podporovat vznik nových mezinárodních partnerství, která mohou být základem pozdější pracovní mobility. Praktické začlenění Lisabonské úmluvy do programu Mládež, jakožto programu mobility, je založeno na propagaci „dobrých příkladů“ českých dobrovolníků, kteří se uplatnili v zahraniční nebo naopak zahraničních dobrovolníků pracujících v České republice.

X. UDRŽITELNOST PROGRAMU

Podle názoru mladých lidí je dopad programu dlouhodobý, za jeho největší přínos považují získání nových dovedností a postojů. Pro příklad uvedme některé citace, které zazněly během skupinových diskusí:

„Rozvoj například ve vztahu k cizincům, každopádně tady musí padnout slovo tolerance a člověk k nim přistupuje jinak, prostě pomaleji ,s ochotou pomoc. Ať už se s nimi setkávám jako turista nebo jen tak ve městě i v rámci projektu.“

„To je právě ta výhoda, že já mám taky dost kontaktů díky programu, funguje to takhle pěkně, že když pak chce člověk vyjet do ciziny na vlastní pěst, tak si zavolá kámošovi do Slovinska, Rakouska nebo Francie. Na druhou stranu ke mně zas někdo přijede...“

„ No jako určitě teď plánuju na léto vyjet i jako lídr.“

Co se týče vlivu programu na organizace, dotazníky ukazují, že 70,1% skupin, na základě nově nabytých zkušeností, po projektu rozšířilo své aktivity. Organizace také úspěšně šíří informace o dopadu jejich projektů na veřejnosti. (Viz tabulka 9, Příloha 4)

Udržitelnost programu je viditelná také na politické úrovni. Programu Mládež se podařilo motivovat některé krajské a městské úřady k tomu, aby začaly více podporovat mobilitu

mládeže (prostřednictvím spolufinancování projektů apod.). Tato spolupráce by mohla být prvním krokem k budoucímu založení vlastních mládežnických programů na místní úrovni.

Z výše uvedeného vyplývá, že udržitelnost programu je patrná na všech úrovních, od osobního rozvoje, přes práci organizací až po politickou úroveň. I tak ale existují určité mezery, kterými se bude muset ČNA do budoucna zabývat. Už nyní je jasné, že program je pro mladé lidi velmi přínosný. Účast v programu ale zatím nijak výrazně neovlivňuje úspěšnost mladých lidí při hledání zaměstnání. Žádný výzkum se také nezabýval například tím, zda dobrovolníci, kteří vlastní certifikát EDS, využívají tento dokument při pracovních pohovorech. Cílem agentury je tedy zlepšit praktickou využitelnost zapojení se do programu a tím zvýšit zájem mladých lidí o jeho využití. Tato situace zároveň poukazuje na nutnost pokračovat v posilování neformálního vzdělávání.

Certifikace neformálního vzdělávání je velmi diskutovaným tématem. Mluví se zejména o jejím významu a o tom, zda tento proces nezformalizuje podstatu neformálního vzdělávání. ČNA klade velký důraz na rozšíření povědomí veřejnosti o dokumentu YouthPass, který je propagován na všech školeních a konferencích pořádaných agenturou, a také v rámci spolupráce se státními úřady.

DOPORUČENÍ

Uvedená doporučení pro zlepšení programu se objevila ve výpovědích všech skupin našeho výzkumného vzorku. Právě proto na ně klademe velký důraz.

Účastníci programu:

- Potřeba rozšířit věkové rozpětí účastníků u iniciativ mládeže
- Potřeba více spolupracovat se školami, alespoň do té míry, aby tyto instituce o programu věděly a neměly během školního roku problémy s uvolňováním žáků na projekty programu Mládež
- Zahájení fáze aktivit projektu by mělo být flexibilní a ne pevně stanovené (omezené počtem měsíců)

- Potřeba přizpůsobit legislativu akcím programu tak, aby byla zaručena bezpečnost a plynulost mezinárodních projektů
- Potřeba rozšířit síť regionálních konzultantů

Zaměstnanci ČNA a regionální konzultanti:

- Potřeba zachovat mikroprojektový systém
- Úprava systému YouthLink, zejména co se týče řízení financí

Na základě všech výstupů popsaných v této zprávě, navrhují externí hodnotitelé se do budoucnosti zaměřit na následující oblasti zlepšení programu:

- Větší propagace programu v regionech, které jsou v něm méně zastoupeny
- Větší propagace prioritních témat projektů programu, která jsou v současnosti málo zastoupena (např. boj proti rasismu a xenofobii)
- Zpřehlednit webové stránky programu
- Aktivní spolupráce s místními zastupitelstvy a šíření dobrých příkladů mládežnické politiky v regionech
- Propagace programu na městských úřadech
- Propracovat metodologii školících aktivit zaměřených na projektový management
- Analyzovat očekávání účastníků před realizací projektu a využít ty poznatky, které jsou v souladu s filozofií programu, k jeho propagaci
- Zdůrazňovat důležitost všech fází projektu - přípravy, realizace i jeho přínosu pro neformální vzdělávání
- Vypracovat metodologii, která by umožnila zapojit do hodnocení programu všechny jeho účastníky
- Dále pracovat na větším povědomí o programu a jeho výhodách pro profesní život mladých lidí
- Poskytovat veřejnosti informace o důležitosti mládežnických center a organizací
- Zahnout informace o dobrovolnických a neformálních aktivitách do občanské nauky

XI. PŘÍLOHY

Příloha 1/A: Indikátory

A. Vstupní indikátory (finanční ukazatele vyjádřeny v EUR):

1	Celkové provozní náklady agentury za 7 let.	1 677 190,- EUR
2	Celkový objem financí určených na podporu projektů za 7 let.	11 689 445,- EUR
3	Peníze vydané na akce podle fiskálního roku	Viz Tab. 1
4	Procentuální podíl prostředků vydaných na jednotlivé akce k celkovému rozpočtu na podporu projektů	A1=48%, A2=19,7%, A3.1=14,9%, A3.2=2,6%, A5=14,7%
5	Celkové provozní náklady Eurodesku za 7 let.	256 077,- EUR
6	Celkové finanční náklady SALTO za 7 let.	N/A
7	Počet zaměstnanců na plný úvazek v a) ČNA, b) SALTO a c) Eurodesku jednotlivě za 7 let	Viz Tab. 2
8	Počet regionálních zaměstnanců ČNA zapojených do a) řízení programu a/nebo b) informačních a poradenských služeb	a) 0 b) 14
9	a) Celkový objem národního příspěvku na provoz národní agentury za 7 let a b, procentuální podíl k příspěvku na provoz od Společenství	a) 838 595,- EUR, b) 50%

B. Výstupní indikátory

10	Počet účastníků akcí a) podle fiskálního roku b) celkově	Viz Tab. 3
11	Celkový počet a) projektů a b) účastníků TCP	a) 295, b) 1876
12	Počet podaných projektů a) podle akce a fiskálního roku a b) celkově (viz samostatné seznamy projektů Přeshraniční spolupráce a TCP)	Viz Tab. 4
13	Počet podpořených projektů a) podle akce a fiskálního roku a b) celkově (viz samostatné seznamy projektů Přeshraniční spolupráce a TCP)	Viz Tab. 5
14	Úspěšnost podpořených projektů vzhledem ke všem podaným projektům (viz samostatný seznam projektů Přeshraniční spolupráce - CBC)	ADEC – 61,3% CBC – 66,3%
15	Počet finančních kontrolních návštěv na podpořených projektech - a) počet, b) vyjádření v procentech	a) 51, b) 3%
16	Počet monitoringových návštěv na podpořených projektech - a) počet, b) vyjádření v procentech	a) 292, b) 17%
17	Průměrný věk účastníků podle jednotlivých akcí	A1 – 21, A2 – 22, A3 – 19, A5 - 32
18	Průměrná délka trvání akcí	A1 – 9 dní, A2 – 8 měsíců, A3 – 10 měsíců, A5 – 5 dní
19	Průměrné výdaje na jeden projekt a účastníka podle akcí	A1-253 EUR, A2- 2490 EUR, A3-200 EUR, A5–486 EUR
20	Rozdělení podle témat projektů	Viz Tab. 6

21	Rozdělení podle cílových skupin projektů	Viz Tab. 7
22	Podíl a) bilaterálních a b) multilaterálních projektů v rámci akce 1	a) 48%, b) 52%
23	Podíl krátkodobých projektů EDS ke všem podpořeným projektům EDS za fiskální rok - a) četnost, b) vyjádření v procentech.	Viz Tab. 8
24	Počet na národní úrovni schválených hostitelských organizací (Host expression of interest, HEI)	66
25	a) Počet akreditorů HEI od roku 2005 pracujících pro NA a b) odhad objemu práce potřebného ke schválení jedné HEI (počet pracovních dnů jednoho pracovníka)	a) 6, b) 1
26	Počet výjimek jednostranného financování v akcích 1.1. a 2.1 od roku 2004	3 (A2.1)
27	a) Počty účastníků, b) destinace českých účastníků, c) 5 nejnavštěvovanějších zemí nebo skupin zemí zapojených do programu a d) nejméně oblíbené země zapojené do programu.	Viz Tab. 9
28	a) Počty a b) země původu zahraničních účastníků programu vyslaných do ČR	Viz tab. 10
29	Rozdělení a) vyslaných a b) hostěných účastníků v rámci mezinárodních projektů podle skupin zemí (Východní Evropa a Kavkaz, Jihovýchodní Evropa, středomořské partnerské země, Latinská Amerika).	a) VE a Kavkaz – 90, JVE – 32, středomořské partner. země – 0, Lat. Am. – 25 b) VE a Kavkaz – 112, JVE – 45, středomořské partner. země – 103, Lat. Am. – 0

30	Podíl žen podle jednotlivých akcí a fiskálního roku	Viz Tab. 11
31	Podíl podpořených projektů, kterých se účastnili lidé s omezenými příležitostmi (pro akci 5 také témat aktivit spojených s inkluzí mladých lidí se znevýhodněním).	19%
32	Podíl účastníků s omezenými příležitostmi (včetně handicapovaných lidí) a) podle akce a fiskálního roku a b) celkově	Viz Tab. 12
33	Podíl handicapovaných účastníků a) podle akce a fiskálního roku a b) celkově	Nebylo možné zjistit
34	Podíl aktivit TCP zaměřených na priority programu: aktivní občanství, inkluzi a kulturní diverzitu.	76%
35	Celkový počet účastníků školení SALTO	263
36	a) Celkový rozpočet na školení dobrovolníků a b) podíl dobrovolníků, kteří se v současnosti těchto školení účastní	a) 104 819,- EUR b) 99%
37	Celkový počet a) informačních aktivit o programu Mládež, b) publikací programu Mládež a c) oslovené cílové skupiny.	a) 147, b) 7, c)mládež, pracovníci s mládeží
38	a) Počet certifikátů EDS vydaných od roku 2005 a b) počet procent dobrovolníků vyslaných do zahraničí, kteří od roku 2005 obdrželi certifikát EDS.	a) 43, b) 33%
39	a) Počet publikací, jejichž záměrem bylo šířit dobrou praxi a výsledky projektů programu Mládež a b) oslovená cílová populace.	a) 5, b) mládež,

		pracovníci s mládeží
40	a) Počet aktivit zaměřených na šíření dobré praxe a výsledků projektů programu Mládež a b) oslovené cílové skupiny.	a) 45, b) mládež, mládežničtí pracovníci
41	Aktivity ČNA uskutečněné za rok v souladu s návrhy stanovenými v pracovním programu (%).	80%

Příloha 1/B: Indikátory

Tab. 1 : Finance vydané na jednotlivé akce za fiskální rok (v tisících EUR)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
akce 1	375,2	348,1	344,5	316,6	933,3	1226,3	1143,6
akce 2	22,3	130,7	174,9	166,8	272,5	432,2	526,6
akce 3.1	177,3	85,0	74,1	110,6	232,1	327,4	520,6
akce 3.2	0	0	17,2	10,2	51,7	63,6	79,3
akce 5	65,9	126,3	72,4	82,9	306,9	297,7	484,2

Tab. 2 Počet zaměstnanců na plný úvazek v a) ČNA, b) SALTO a c) Eurodesku jednotlivě za 7 let

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
a) ČNA	7	7	7	9	12	12	12
b) SALTO	0	0	0	0	0	0	0
c) Eurodesk	1	1	1	1	2	2	2

Tab. 3 Počet účastníků podle akcí a fiskálního roku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	1200	2266	1430	3888	1836	3606	2786	17012
akce 2	8	62	72	85	109	137	176	649
akce 3.1	ND	580	445	535	1436	980	1386	5362
akce 3.2	0	0	2	3	10	16	21	52
akce 5	ND	378	712	136	563	283	594	2666
Celkem	1208	3286	2661	4647	3954	5022	4963	25741

Tab. 4: Počet podaných žádostí podle akce a fiskálního roku (viz samostatné seznamy projektů Přeshraniční spolupráce a TCP)

Projekty ADEC:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	60	112	108	127	178	182	186	953
akce 2	13	71	101	115	139	143	180	762
akce 3.1	49	69	64	91	131	144	164	712
akce 3.2	0	0	5	3	14	19	24	65
akce 5	25	45	29	50	54	43	68	314
Celkem	147	297	307	386	516	531	622	2806

Projekty Přeshraniční spolupráce:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	-	-	39	2	23	11	14	89
akce 2	-	-	4	4	7	9	8	32
akce 3.1	-	-	0	0	8	9	10	27
akce 3.2	-	-	0	0	0	0	0	0
akce 5	-	-	3	2	10	14	10	39
Celkem	-	-	46	8	48	43	42	187

Tab 5: Počet schválených projektů podle akce a fiskálního roku (viz samostatné seznamy projektů Přeshraniční spolupráce a TCP)

Projekty ADEC:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	47	52	50	44	76	121	139	529
akce 2	8	62	72	85	109	137	176	649
akce 3.1	37	28	19	23	64	53	93	317
akce 3.2	0	0	2	3	10	16	21	52
akce 5	21	25	7	13	22	33	51	172
Celkem	113	167	150	168	281	360	480	1719

Projekty Přeshraniční spolupráce:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	-	-	14	2	13	6	10	45
akce 2	-	-	4	4	6	9	8	31
akce 3.1	-	-	0	0	7	5	6	18
akce 3.2	-	-	0	0	0	0	0	0
akce 5	-	-	3	2	9	8	8	30
Celkem	-	-	21	8	35	28	32	124

Tab. 6: Rozdělení projektů podle témat

Nejoblíbenější témata projektů:

akce 1	akce 2	akce 3	akce 5
Evropanství, mládežnické politiky, informace o mládeži	Životní prostředí, informace o mládeži, zdraví	Sociální inkluze, znevýhodnění, místní rozvoj	Evropanství, informace o mládeži, rasismus a xenofobie

Tab. 7: Rozdělení projektů podle cílových skupin

Nejčastější status žadatelů:

akce 1	akce 2	akce 3	akce 5
Mládežnická organizace nebo sdružení působící na místní či regionální úrovni	NNO	Neformální skupiny mládeže	Mládežnická organizace nebo sdružení působící na místní, národní nebo mezinárodní úrovni

Tab. 8: Podíl krátkodobých projektů EDS ke všem podpořeným projektům EDS za fiskální rok - a) četnost, b) vyjádření v procentech.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
a) četnost	0	10	3	8	4	6	31
b) počet procent	0%	16%	4%	9%	3%	4%	19%

Tab. 9: a) Počty účastníků, b) destinace českých účastníků, c) 5 nejnavštěvovanějších zemí nebo skupin zemí zapojených do programu a d) nejméně oblíbené země zapojené do programu.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
a) četnost	368	344	357	362	493	463	602
b) destinace	země EU			země EU + třetí země	země EU + partnerské země + země EuroMed		

Celkem 2000 - 2006: 2989 účastníků

c) 5 nejnavštěvovanějších zemí nebo skupin zemí: Slovensko, Německo, Itálie, Polsko, Řecko

d) Nejméně oblíbené země: Lucembursko, Lichtenštejnsko, Norsko, Lotyšsko, Kypr

Tab. 10: a) Počty a b) země původu zahraničních účastníků programu vyslaných do ČR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
a) počet	840	1611	1877	1008	2533	3508	3036
b) země původu	5 nejoblíbenějších zemí: Německo (16%), Slovensko (14%), Polsko (11%), Itálie (5%), Rakousko (5%)						

Celkem 2000-2006: 14 413 účastníků

Tab. 11: Podíl žen podle jednotlivých akcí a fiskálního roku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
akce 1	50%	44%	60%	44%	56%	50%	51%
akce 2	50%	58%	76%	66%	57%	57%	56%
akce 3	55%	50%	54%	60%	60%	47%	53%
akce 5	-	-	-	54%	46%	30%	53%

Tab.12: Podíl účastníků s omezenými příležitostmi (včetně handicapovaných lidí) a) podle akce a fiskálního roku.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
akce 1	5%	19%	22%	5%	34%	11%	10%	15%

akce 2	5%	5%	0	9%	4%	1%	4%	4%
akce 3	5%	43%	32%	43%	44%	38%	42%	35%
akce 5	10%	16%	29%	23%	18%	24%	28%	21%
Celkem	6%	21%	21%	20%	25%	18%	21%	19%

Příloha 2: Popis účastníků focus groups

1. Počet účastníků:

muži	21
ženy	31
celkem	52

2. **Věkový průměr:** 29,5 let, nejstarší účastník: 58 let, nejmladší účastník: 16 let

3. **Rozdělení podle krajů:**

Kraj	Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Vysočina	Olomoucký	Moravskoslezský	Jihomoravský	Celkem
Četnost	4	1	9	2	2	8	3	11	1	3	8	52

4. **Nejvyšší dosažené vzdělání:**

Úroveň vzdělání	Četnost
Základní	7
Vyučen bez maturity	1
Středoškolské s maturitou	19
Vyšší odborná škola	4
Vysokoškolské	20
Bez odpovědi	1
Celkem	52

5. **Současný status účastníků:**

Současná situace	Četnost
Student, bez zaměstnání	5
Student, s brigádou	10

Student, se zaměstnáním na plný úvazek	4
Zaměstnaný	29
Nezaměstnaný	2
Důchodce	1
Bez odpovědi	1
Celkem	52

6. Status organizace:

Typ organizace	Četnost
Občanské sdružení	34
Nadace	2
Neformální skupina	5
Vzdělávací instituce	4
Jiné	2
Nejsem součástí žádné organizace	4
Bez odpovědi	1
Celkem	52

7. Zapojení do jednotlivých akcí programu:

akce	Četnost
akce 1	30
akce 2	9
akce 3	21
akce 5	17
Neúčastnil se žádné akce	2

N = 52

Každý respondent se mohl zúčastnit více akcí, proto je celkový součet vyšší než 52.

8. Sídlo organizace:

Město/obec	Četnost

Do 4 999 obyvatel	9
5 000 – 19 999 obyvatel	1
20 000 – 49 999 obyvatel	9
50 000 – 99 999 obyvatel	16
Více než 100 000 obyvatel	16
Bez odpovědi	1
Celkem	52

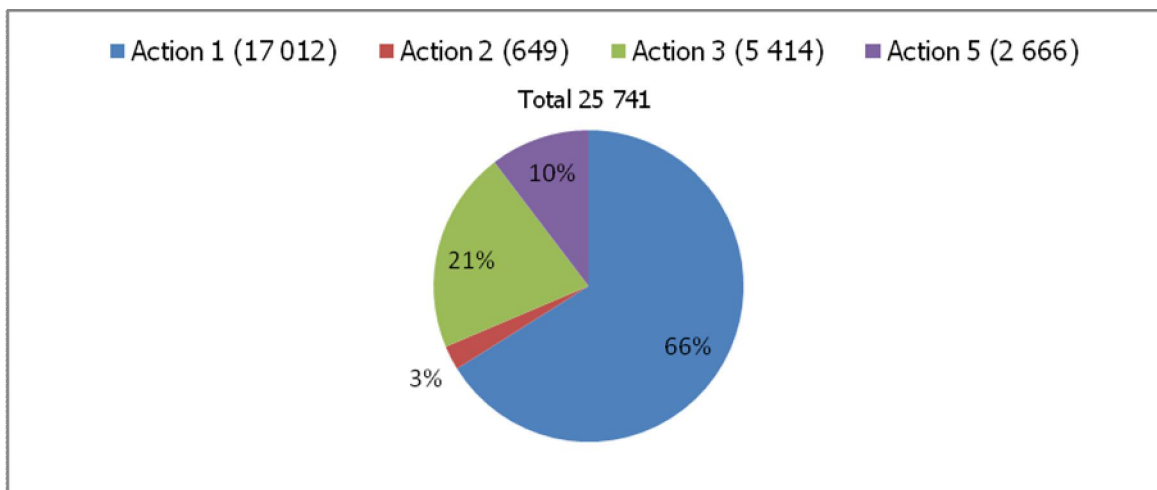
9. Počty respondentů v jednotlivých focus groups v regionech:

Č.	Místo	Četnost
1	FG Praha, 26. ledna 2007	5
2	FG Praha, 26. ledna 2007	12
3	FG Ústí nad Labem, 20. února 2007	7
4	FG České Budějovice, 6. března 2007	9
5	FG Plzeň, 7. března 2007	4
6	FG Brno, 5. dubna 2007	5
7	FG Jihlava, 6. dubna 2007	10
	Celkem	52

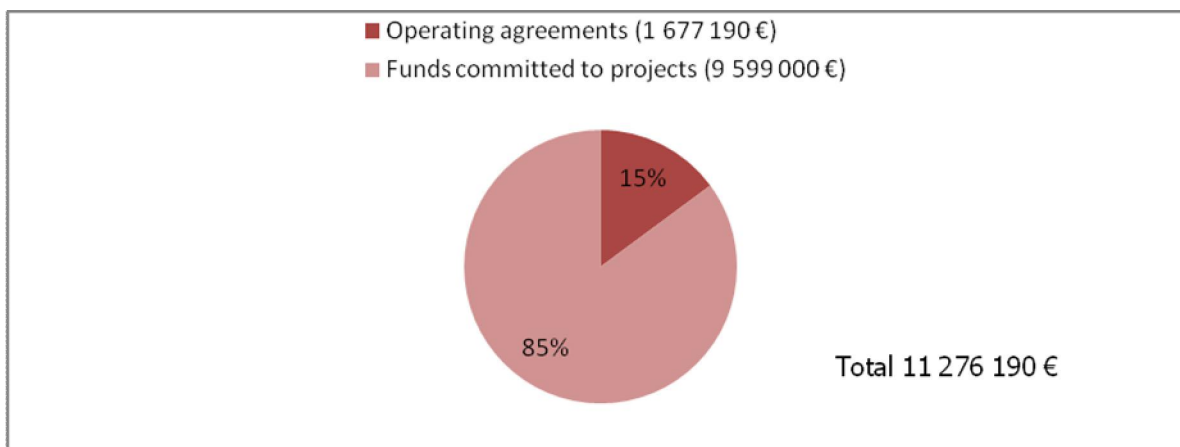
Nejkratší focus group trval 65 minut, nejdelší 120 minut.

Příloha 3: Grafická prezentace vybraných faktorů

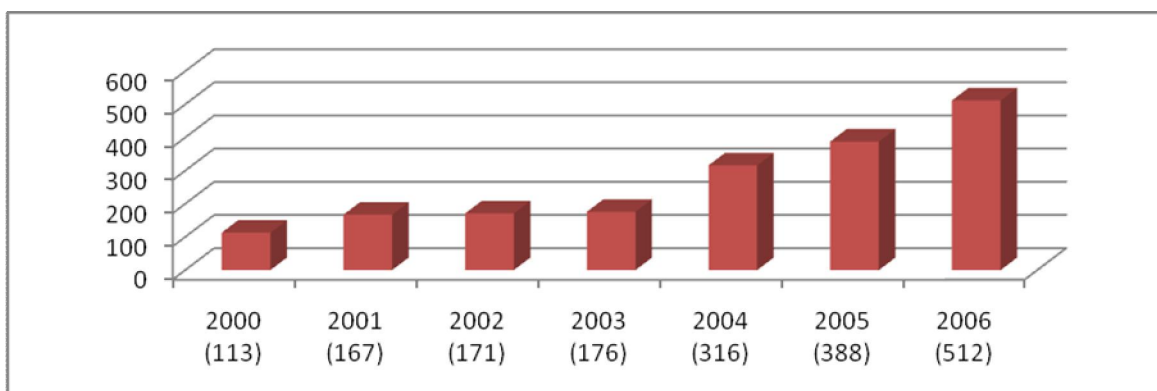
Graf 1: Celkový počet účastníků projektů podpořených ČNA (za všechny roky a země)

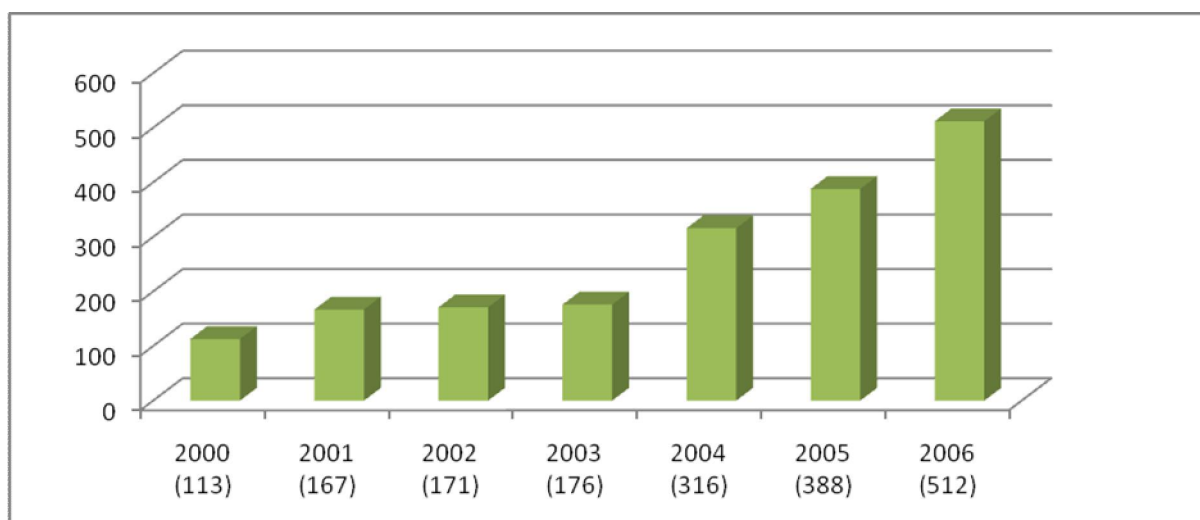
Graf 2: Srovnání částek vynaložených na provozní náklady a na podpořené projekty (za všechny roky a země)

Graf 3: Vynaložené finance podle jednotlivých let, v tisících EUR (za všechny akce)

Graf 4: Počet podpořených projektů ve všech akcích podle jednotlivých let (včetně projektů Přeshraniční spolupráce)

Příloha 4: Vybrané faktory z dotazníkového šetření

Tabulka 1: Věk respondentů dotazníkového šetření

Věk	Četnost	%
15 - 20	9	21,9
21 - 25	6	14,6
26 - 30	11	26,8
31 - 35	2	4,8
36 - 40	4	9,7
41 - 50	4	9,7
51 - více	3	7,3

Celkem	39	95,1
bez odpovědi	2	4,8
Celkem	41	100

Tabulka 2: Zdroje informací o programu

Zdroj	Četnost
webové stránky ČNA	3
webové stránky regionálních konzultantů	0
webové stránky Eurodesku	1
jiné webové stránky	0
od člena Výběrové komise nebo Řídícího výboru programu	0
informační aktivity regionálních konzultantů	0
informační aktivity ČNA	5
zaměstnanci ČNA	1
regionální konzultanti	3
přátelé, kolegové	20
jiné (zahraniční partner, budoucí dobrovolník)	6
nevím	2
celkem	41

Tabulka 3: Hodnocení práce regionálních konzultantů a zaměstnanců ČNA (1 – nejlepší, 5 – nejhorší)

Regionální konzultanti:

Kritéria	Průměr hodnocení	Počet hodnotících
Důvěryhodnost informací	1,4	19
Jednoduchá a rychlá možnost konzultace	1,4	18
Efektivní pomoc při psaní přihlášky	1,4	16
Orientace na klienta	1,5	18
Vědomosti zaměstnanců	1,6	17
Poskytování a šíření informací	1,7	20
Profesionalita zaměstnanců	1,8	17
Efektivní pomoc při realizaci projektu	1,9	14
Standard školících aktivit	2	15

Zaměstnanci ČNA:

Kritéria	Průměr hodnocení	Počet hodnotících
Důvěryhodnost informací	1,3	26

Jednoduchá a rychlá možnost konzultace	1,3	26
Efektivní pomoc při psaní přihlášky	1,5	24
Orientace na klienta	1,5	27
Vědomosti zaměstnanců	1,5	27
Poskytování a šíření informací	1,5	26
Profesionalita zaměstnanců	1,6	26
Efektivní pomoc při realizaci projektu	1,6	24
Standard školicích aktivit	1,8	23

Tabulka 4: Největší problémy při přípravě projektu

Problém	Četnost
psaní žádosti	7
finanční kalkulace	11
filozofie programu	2
příprava materiálů	1
hledání partnera	4
plánování aktivit	8
jiné	3
bez problémů	4
celkem	40
bez odpovědi	1
celkem	41

Tabulka 5: Největší problémy při realizaci projektu

Problém	Četnost
spolupráce se zahraničním partnerem	7
spolupráce s českým partnerem	0
pozdření platby grantu z ČNA	2
zpožděné oznámení o podpoření projektu z ČNA	3
práce na realizaci projektu přímo na místě	1
obsahová část závěrečné zprávy	2
finanční část závěrečné zprávy	6
kalkulace reálných cestovních nákladů	6

monitoring a kontrola	0
jiné	3
bez problémů	7
celkem	37
bez odpovědi	4
celkem	41

Tabulka 6: Pozitivní zážitky a zkušenosti nabyté v rámci projektu

Zkušenost	Četnost
poznání jiných kultur a zemí	24
větší otevřenost vůči jiným kulturám	13
začátek nových mezinárodních přátelství	28
po skončení jsme rozjeli vlastní projekt rozběhnout náš vlastní projekt	7
jsme tolerantnější k lidem	11
jazykové vzdělávání	16
jiné	1
bez odpovědi	3

Tabulka 7: Negativní zážitky a zkušenosti nabyté během projektu

Zkušenost	Četnost
zahraniční partner nebral projekt tak vážně jako my	16
nepříjemné zážitky s cizinci	5
nepodařilo se nám navázat kontakty mezi účastníky	1
neměli jsme dostatečnou podporu pro realizaci projektu v ČR	2
jiné	3
bez odpovědi	15

Tabulka 8: Dopad projektu na aktivity organizací a skupin

Dopad	Četnost
naše aktivity se rozšířily	29
naše kontakty se rozšířily	23
získali jsme nové spolupracovníky	13

beze změny	2
projekt měl negativní dopad na naši organizaci	0
jiné	1
bez odpovědi	1

Tabulka 9: Způsoby šíření informací o projektech účastníky

Způsob šíření	Četnost
Celonárodní média	8
Regionální média	22
Místní média	12
V rámci organizace	14
Osobními kontakty	18
Ne	0
Jiné	2

Vysvětlení zkratk

- ADEC - Smlouva mezi EK a NA o podpoře projektů v rámci programu Mládež (Agreement on Decentralised Actions)
- ČNA - Česká národní agentura
- ČR - Česká republika
- EDS - Evropská dobrovolná služba, akce 2 programu Mládež
- EK - Evropská komise
- IDM - Institut dětí a mládeže
- NA - Národní agentura
- NIDM - Národní institut dětí a mládeže
- NNO - Nestátní nezisková organizace
- TCP - Plán školení a spolupráce (Training and Cooperation plan)